

Δημήτρης Παλαιοχωρίτης: «Οι θρησκείες δεν είναι τίποτα περισσότερο από μυθοπλασίες που γέννησε ο φόβος και η άγνοια των ανθρώπων»

 thesstheater.gr/dimitris-palaioxwritis-sunenteuksi/

By Team ThessTheater

- 11 Δεκεμβρίου 2017

Το 2017 έχει ανακηρυχτεί «έτος-Νίκου Καζαντζάκη» και το Κρατικό Θέατρο Βορείου Ελλάδος τιμά το μεγάλο Έλληνα συγγραφέα ανεβάζοντας ένα από τα σημαντικότερα έργα του, την «Ασκητική», σε σκηνοθεσία Αντρέα Κουτσουρέλη. Εμείς συναντήσαμε και συνομιλήσαμε με έναν εκ των έξι ηθοποιών που συμμετέχουν στην παράσταση, τον κ. Δημήτρη Παλαιοχωρίτη. Ένας ταλαντούχος ηθοποιός, που υπηρετεί με σεβασμό το θέατρο όλα αυτά τα χρόνια, αλλά κυρίως ένας άνθρωπος ευγενής, με πάθος για τη ζωή,

καλλιεργημένος, διαβασμένος, με άποψη για την τέχνη, τη θρησκεία, την κοινωνία, την οποία δε φοβάται να εκφράσει, αντιθέτως ξέρει να την τεκμηριώνει και να την υποστηρίζει.

Τα τελευταία χρόνια λόγω των υποχρεώσεων του στο ΚΘΒΕ μοιράζει τη ζωή του μεταξύ Αθήνας και Θεσσαλονίκης και σε μια από αυτές τις τακτικές επισκέψεις του στην πόλη μας τον πετύχαμε και ακολούθησε μια ενδιαφέρουσα και άκρως εποικοδομητική κουβέντα.

Στους χαλεπούς καιρούς που ζούμε και παρ' όλα τα οικονομικά προβλήματα που αντιμετωπίζει το ΚΘΒΕ, επενδύει στις παραγωγές του και κάποιες από τις παραστάσεις περιοδεύουν κιόλας, όπως κι η δική σας. Πώς το κρίνετε αυτό;

Το κύριο πρόβλημα του ΚΘΒΕ καθώς και του Εθνικού Θεάτρου, είναι η δραματική περικοπή της κρατικής τους επιχορήγησης. Είναι φυσικό λοιπόν η κατάσταση τούτη να έχει επιπτώσεις στη λειτουργία και στη δράση των Κρατικών μας Σκηνών. Παρ' όλα αυτά το ΚΘΒΕ, έχει καταφέρει να ορθοποδήσει μέσα σε αυτό το δυσμενές οικονομικό περιβάλλον. Οι παραστάσεις του, οι περιοδείες του, οι δράσεις του στην πόλη της Θεσσαλονίκης, η οικονομική του εξισορρόπηση μέσα στο βάρος των προηγούμενων χρεών του, καθώς και η επαναφορά στην τακτικότητα της μισθοδοσία των εργαζομένων του, δεν μπορεί να κριθεί παρά μόνο σαν θετική εξέλιξη.

Η «Ασκητική» είναι από τα πιο γνωστά έργα του Καζαντζάκη, το περιεχόμενο της όμως είναι καθαρά στοχαστικό με αποτέλεσμα να το καθιστά ένα κείμενο δύσκολο. Δεδομένου αυτού, πού οφείλετε πιστεύετε η μεγάλη επιτυχία της παράστασης;

Αυτά που θα σας αναφέρω, στηρίζονται σε παρατηρήσεις που έκανα συνομιλώντας με πολλούς θεατές της παράστασής μας. Με μεγάλη μου έκπληξη, διαπίστωσα πως τα δύσκολα νοήματα της Ασκητικής έγιναν με ευκολία αντιληπτά από το κοινό μας. Έβλεπες στα πρόσωπα τους την έκπληξη, τον στοχασμό και την ικανοποίηση, αυτά δηλαδή που αποτελούν τη μεγαλύτερη ανταμοιβή ενός ηθοποιού. Εδώ να διευκρινίσω πως το κοινό μας δεν κρατούσε περγαμηνές και διπλώματα, κατά πλειοψηφία ήταν απλοί και καθημερινοί άνθρωποι. Με βεβαιότητα λοιπόν μπορώ να πω ότι η επιτυχία της παράστασης μας οφείλεται στο βασικό θέμα που πραγματεύεται η Ασκητική, το υπαρξιακό πρόβλημα του Ανθρώπου. Αυτό το θέμα διεγείρει την ψυχή και το πνεύμα μας, είτε αυτό είναι ορατό στη συνείδηση μας, είτε δουλεύει αόρατα στο υποσυνείδητο μας. Βέβαια ένας άλλος βασικός παράγοντας είναι και ο τρόπος που προσεγγίσαμε το κείμενο του Καζαντζάκη. Ξεπεράσαμε τις δυσκολίες της απλής ανάγνωσης και κάναμε την Ασκητική παράσταση. Με εικόνες, σχήματα, ήχους, χρώματα, συναισθήματα, γενικά με κάθε μέσο που μας προσφέρει η θεατρική τέχνη, μπορέσαμε να απλοποιήσουμε ένα δυσκολονόητο κείμενο, να το κάνουμε ξεκάθαρο και εύληπτο για το θεατή. Άλλωστε από την αρχή, η επιδίωξη μας ήταν να κατανοήσουμε πρώτα εμείς την σκέψη του Καζαντζάκη και μετά να τη μεταδώσουμε στο θεατή.

Η δική σας φιλοσοφία ζωής έχει επιρροές από τον Καζαντζάκη;

Διάβασα για πρώτη φορά την Ασκητική στα 18 χρόνια μου. Εκείνο που θυμάμαι από τότε, ήταν, πως αυτή η συνάντησή μου με το έργο τούτο, προέκυψε από μια δική μου εσωτερική παρόρμηση και αγωνία. Από τότε μέχρι σήμερα δεν ξαναδιάβασα την Ασκητική, ούτε αυτή απασχόλησε τη σκέψη μου. Τώρα όμως με αφορμή την παράστασή μας, κατέβασα από τη βιβλιοθήκη μου την Ασκητική της νεότητας μου και την άνοιξα. Με έκπληξη διαπίστωσα πως το κείμενο του Καζαντζάκη, ήταν γεμάτο με δικές μου υπογραμμίσεις. Όταν δε ξεκινήσαμε τις πρόβες και τις αναλύσεις, διαπίστωσα πως το έργο του Κρητικού συγγραφέα μου ήταν απόλυτα κατανοητό. Οι σκέψεις και οι αγωνίες του ήταν πλέον και δικές μου σκέψεις και αγωνίες. Όταν λοιπόν πρωτοδιάβασα στα 18 χρόνια μου την Ασκητική, αυτή υπήρχε ήδη μέσα μου, ως σπέρματα ασυνείδητα και ενστικτώδη. Αργότερα και μέσα στις δεκαετίες της ζωής μου, μπορεί να μη με απασχόλησε η Ασκητική, με απασχόλησε όμως η ζωή με τα φαινόμενα της. Παρατηρούσα, αναζητούσα και κατέγραφα. Οπότε μπορώ να σας απαντήσω πως δε με επηρέασε ο Καζαντζάκης. Απλώς η εμπειρία μου και οι δρόμοι της ζωής μου συναντήθηκαν στην ωριμότητά μου με τη σκέψη του μεγάλου συγγραφέα μας.

Έχετε βρει το νόημα της δίκης σας ύπαρξης σε αυτόν τον κόσμο, κάτι που εξετάζει εναγωνίως ο Καζαντζάκης μέσα από την «Ασκητική» του;

Δεν φοβούμαι τίποτα, δεν ελπίζω τίποτα. Είμαι λεύτερος. Αυτό αναφωνεί ο Καζαντζάκης στην Ασκητική του. Εκεί αναζητώ κι εγώ τη λύτρωση της ύπαρξής μου. Το νόημα της ζωής κρύβεται στη διαρκή αναζήτηση της αλήθειας και της ομορφιάς. Μέσα από τις συμπληγάδες της συνήθειας, παρακάμπτοντας τον εγωκεντρισμό σου, τους αιώνιους φόβους και τα ασάλευτα δόγματα, πρέπει να οδηγείσαι στην απόλαυση του φωτεινού διαστήματος που λέγεται ζωή, στη γνώση και στην αυτογνωσία, στην απόλυτη γαλήνη που σου προσφέρει η παραδοχή, πως είσαι ένα αμελητέο σημείο μέσα στο Σύμπαν αλλά ταυτόχρονα είσαι και το Σύμπαν ολόκληρο.

Πιστεύετε στο Θεό με τη θρησκευτική έννοια του όρου;

Σαν άνθρωπος μου φαίνεται ο Θεός σας. Δεν τον θέλω. Αυτή είναι η κραυγή της αγωνίας του Καζαντζάκη, αυτή είναι και η δική μου αγωνία. Ο άνθρωπος δημιούργησε το Θεό κατ'εικόνα και ομοίωση του. Του έδωσε ανθρώπινα χαρακτηριστικά και ανθρώπινο πρόσωπο. Οι δε θρησκείες δεν είναι τίποτα περισσότερο από μυθοπλασίες που γέννησε ο φόβος και η άγνοια των ανθρώπων. Η Ασκητική αναζητεί το Θεό μέσα σε μια ακατάλυτη δύναμη, σε μια αόρατη ενέργεια που δίνει πνοή και σχήμα στην ύλη και στη ζωή. Αυτή την ενέργεια την αναζητώ κι εγώ. Την αναζητώ όμως μέσα στη διαρκή αγωνία της ανθρώπινης σκέψης να ανακαλύψει την αλήθεια, μέσα στην ακατάπαυστη προσπάθεια της επιστήμης να φωτίσει τα σκοτάδια της Δημιουργίας. Δε δίνω όμως σε τούτη την ενέργεια θεϊκά ή θρησκευτικά χαρακτηριστικά. Πιστεύω στην καρδιά του Ανθρώπου.

Όντας στο δυναμικό του ΚΘΒΕ τα τελευταία χρόνια, πώς βλέπετε την πορεία του, ύστερα και από τα μεγάλα προβλήματα που αντιμετώπισε;

Επιθυμώ και εύχομαι, μέσα στις δύσκολες οικονομικά συνθήκες, τη συνέχιση της προσπάθειας του ΚΘΒΕ να επιτελέσει την πολιτιστική του αποστολή, σε μια τόσο ευαίσθητη περιοχή της χώρας μας.

Από τη νέα χρονιά θα σας δούμε σε κάποια από τις παραγωγές του ΚΘΒΕ;

Όχι, δε θα είμαι στις χειμερινές παραγωγές του Κρατικού Θεάτρου. Ευτυχώς θα συνεχιστεί το ταξίδι της Ασκητικής. Μας περιμένουν παραστάσεις και στη Θεσσαλονίκη και στην επαρχία.

Νόνα Σάνιου